

Каміль ПРИМАКОВ

доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

Діана РУКІНА

здобувачка вищої освіти
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІСТЬ ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАЦІЇ ПІД ЧАС ВИРІШЕННЯ ТРУДОВИХ КОНФЛІКТІВ

Трудові відносини – це взаємодія між працівником та роботодавцем, які підпорядковуються нормам трудового права, при взаємодії чого виникають правові відносини. Безперечно, у цих відносинах, як і в будь-яких інших, періодично відбуваються конфлікти, проте їх наслідки можуть бути доволі масштабними, якщо на початкових етапах їх не закінчити.

Чинне законодавство в Україні закріплює вирішення трудових конфліктів двома методами: КТС – комісія з приводу вирішення трудових спорів й у судовому порядку. Проте, дедалі актуальним стає питання використання більш модернізованих методів розгляду та вирішення трудових конфліктів. Одним з таких є медіація, адже міжнародний досвід демонструє перспективність запровадження цієї процедури за умови вирішенні трудових спорів.

Медіація – це поняття, яке характеризується введенням незалежного третього обличчя (медіатора). Законом України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)», розглядається законопроект про медіацію. Відповідно до цього закону статтею 10, передбачається діяльність медіатора – особи, яка фокусується на інтересах сторін та способах їх задоволення, що призводить до вирішення конфлікту[1].

Медіація, як такий процес, який розуміється нашими сучасниками, бере початок свого розвитку ще з другої половини ХХ століття. До країн на території яких це поняття зародилось, відносять: Австралію, Великобританію та США. На своїх початкових етапах, медіацію розглядали за умови вирішення сімейних спорів. Згодом суспільство усвідомило, що цей метод є дієвим, тому вони перенесли його на інші види конфліктів: від найдрібніших до вирішення конфліктів у публічних та комерційних сферах, які об'єднували велику кількість учасників [2, с. 39].

Щодо основних умов за яких залучались медіаторами під час вирішенні трудових спорів, то до них можна віднести: прийняття участі у вирішенні конфліктів на добровільній основі; при розгляді поставлених питань бути справедливим та нейтральним стосовно сторін що конфліктують; всебічний огляд та розв'язання проблеми; збереження конфіденційності [3, с. 345-347].

Основним завданням медіатора є не вирішення самого конфлікту, а виключно забезпечення таких умов, за яких сторони приходять до узгодження конфліктної ситуації самостійно. Водночас робота медіатора забезпечує врегулювання конфлікту цивілізованими та гуманними засобами.

Ще однією перевагою актуальності запровадження медіації є її своєчасність та швидкість у вирішенні конфліктних ситуацій, адже на рівні судового розгляду трудових спорів, це доволі часто затягується на 1–2 роки, тому це може призвести до неабияких збитків. Відповідно, медіацію ще й зможе заощадити кошти, які будуть витрачені при вирішенні цієї ситуації на судовому рівні [3, с. 346].

Цікаво те, що на території України діє Український центр медіації (УЦМ). Це угруповання було сформоване при Києво-Могилянській Бізнес Школі, головна мета створення якого було започаткування інституту для розвитку альтернативних способів вирішення спорів в Україні, шляхом навчання та удосконалення компетентностей

медіаторів. До послуг центру включають: консультацію від незалежних медіаторів, надання послуг з медіації та проведення тренінгів з навчання медіації [4].

Але, незважаючи на вище вказані переваги, запровадження медіації на території нашої країни має недоліки, зокрема можна виокремити низький рівень обізнаності громадян в існуванні такого методу, а також відсутність відповідних законів та нормативно-правових актів, адже поки що є тільки проект.

Ми вважаємо, що для України підвищення рівня використання цього методу може тільки стимулювати поліпшення ситуації у сфері вирішення трудових конфліктів. Оскільки медіація у трудових спорах зможе удосконалити конструктивізм контакту між сторонами, тобто ще й зможе забезпечити взаємовигідні відносини, що у результаті збереже цілісність колективу і дружню атмосферу, що дасть змогу підвищити продуктивність працівників.

Отже, запровадження такої процедури вирішення трудових спорів, як медіація, є досить дієвим та корисним. Підтвердженням цього є переваги її використання, а саме: швидкість вирішення проблем, різноманітність методів її застосування, економність та інші. Щодо України, то запровадження, і як наслідок, дієвість цього методу має забезпечитись та врегулюватись на законодавчому рівні.

1. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 34. Ст. 227.

2. Серета О. Г. Медіація (посередництво) як альтернативний спосіб вирішення трудового спору. *Право та інновації*. 2017. № 2. С. 38–45.

3. Білик Т., Гаврилюк Р., Городиський І. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса : Екологія, 2019. 456 с.

4. Український Центр Медіації: інтернет-портал. URL: <https://ukrmediation.com.ua/ua/pro-tsentr/misiia-i-zadachi-tsentru>.

Дмитро ПРИПУТЕНЬ

професор кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор

Тетяна САФОНОВА

здобувачка вищої освіти
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МЕДІАЦІЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ

Аналізуючи законодавство України, можна звернути увагу на те, що універсальною та основоположною потребою сучасного суспільства у межах різних правових систем є забезпечення справедливості та згоди. Одним із практичних напрямів досягнення примирення та згоди під час вирішення різноманітних конфліктів (спорів) є процедура медіації [1, с. 743].

Проект Закону України «Про медіацію» визначає її також як альтернативний (позасудовий) метод вирішення спорів, за допомогою якого дві або більше сторони спору в межах структурованого процесу намагаються самостійно, на добровільній основі досягти згоди для вирішення їх спору за допомогою медіатора. Медіація може бути проведена у разі виникнення конфлікту/спору як до звернення до суду (третейського суду), так і під час або після судового чи третейського провадження (в тому числі на стадії виконання судового рішення) [2, с. 131].

Одним із головних завдань медіації є налагодження діалогу, сприяння ефективній комунікації між учасниками, створення умов для їх співпраці з метою пошуку